WYMAGANIA EDUKACYJNE – PRZYRODA – KLASA IV

Przedmiot: Przyroda
Klasa: IV szkoły podstawowej
Program: „Odkrywamy przyrodę. Program nauczania przyrody w klasach IV–VI szkoły podstawowej” – Barbara Dziedzic / zespół autorski programu
Podstawa: Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 11 marca 2026 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej (Dz.U. 2026 poz. 378), obowiązujące od 1 września 2026 r.

Dział / zakres materiału / temat	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
1. Przyroda jako nauka – obserwujemy i poznajemy świat	Z pomocą wskazuje podstawowe elementy przyrody i wykonuje prostą obserwację według instrukcji.	Wyjaśnia, czym zajmuje się przyroda, rozróżnia obserwację i doświadczenie oraz zapisuje proste wyniki obserwacji.	Samodzielnie planuje prostą obserwację, zapisuje wyniki i formułuje wnioski.	Poprawnie projektuje proste badanie, określa jego cel i interpretuje wyniki.	Samodzielnie planuje doświadczenia i obserwacje, formułuje hipotezy oraz krytycznie analizuje uzyskane wyniki.
2. Bezpieczeństwo podczas obserwacji i doświadczeń	Z pomocą stosuje podstawowe zasady bezpieczeństwa podczas lekcji i doświadczeń.	Zna i stosuje podstawowe zasady bezpiecznej pracy z przyrządami oraz materiałami.	Samodzielnie rozpoznaje zagrożenia i dobiera właściwy sposób postępowania.	Potrafi przewidzieć możliwe zagrożenia i wyjaśnić konsekwencje nieprzestrzegania zasad.	Samodzielnie analizuje sytuacje problemowe i proponuje rozwiązania zwiększające bezpieczeństwo.
3. Przyrządy i pomoce przyrodnicze	Rozpoznaje wybrane przyrządy przyrodnicze i z pomocą określa ich zastosowanie.	Wymienia i poprawnie wykorzystuje podstawowe przyrządy, np. lupę, kompas, termometr.	Samodzielnie dobiera przyrząd do określonego zadania i poprawnie odczytuje jego wskazania.	Sprawnie posługuje się różnymi przyrządami i interpretuje uzyskane wyniki.	Samodzielnie dobiera metody i narzędzia badawcze do rozwiązania problemu przyrodniczego.
4. Orientacja w terenie	Rozpoznaje główne kierunki świata przy pomocy nauczyciela.	Samodzielnie wskazuje kierunki główne i pośrednie.	Posługuje się kompasem i określa	Sprawnie orientuje się w terenie i wykorzystuje różne	Samodzielnie planuje działania terenowe i

Dział / zakres materiału / temat	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
			położenie obiektów względem siebie.	sposoby określania kierunków.	wykorzystuje orientację przestrzenną w praktyce.
5. Plan i mapa	Z pomocą wskazuje legendę, kierunki świata i wybrane symbole.	Odczytuje podstawowe informacje z planu i mapy oraz posługuje się legendą.	Wykorzystuje skalę, legendę i kierunki do określania położenia obiektów.	Samodzielnie analizuje mapy i wykorzystuje je do rozwiązywania zadań praktycznych.	Tworzy własny plan lub mapę, dobiera symbole i wykorzystuje ją do przedstawienia informacji.
6. Skala i odległości na mapie	Z pomocą odczytuje prostą skalę i wykonuje nieskomplikowane pomiary.	Wyjaśnia pojęcie skali i oblicza proste odległości na mapie.	Samodzielnie oblicza odległości rzeczywiste na podstawie skali.	Sprawnie wykorzystuje skalę w różnych zadaniach praktycznych.	Samodzielnie rozwiązuje nietypowe problemy związane ze skalą i odległościami.
7. Pogoda i składniki pogody	Nazywa podstawowe składniki pogody i rozpoznaje proste zjawiska atmosferyczne.	Opisuje pogodę, wykorzystując podstawowe określenia i symbole.	Wyjaśnia zależności między wybranymi składnikami pogody.	Analizuje dane pogodowe, porównuje obserwacje i wyciąga wnioski.	Samodzielnie prowadzi systematyczne obserwacje i interpretuje dane meteorologiczne.
8. Przyrządy meteorologiczne	Rozpoznaje termometr i inne podstawowe przyrządy przy pomocy nauczyciela.	Określa zastosowanie podstawowych przyrządów meteorologicznych.	Odczytuje wyniki pomiarów i zapisuje je w tabeli.	Analizuje wyniki pomiarów i przedstawia je w postaci wykresu.	Samodzielnie prowadzi pomiary, opracowuje dane i formułuje wnioski dotyczące pogody.
9. Woda w przyrodzie	Wymienia podstawowe miejsca występowania wody.	Rozpoznaje stany skupienia wody i opisuje obieg wody w przyrodzie.	Wyjaśnia znaczenie wody dla organizmów i człowieka.	Analizuje znaczenie zasobów wodnych oraz przyczyny ich zanieczyszczenia.	Samodzielnie analizuje problemy związane z ochroną wody i proponuje konkretne działania.

Dział / zakres materiału / temat	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
10. Powietrze i atmosfera	Wie, że powietrze jest niezbędne do życia.	Wymienia podstawowe składniki powietrza i opisuje jego znaczenie.	Wyjaśnia wpływ zanieczyszczeń powietrza na ludzi, zwierzęta i rośliny.	Analizuje przyczyny i skutki zanieczyszczenia powietrza.	Samodzielnie analizuje dane dotyczące jakości powietrza i proponuje działania ograniczające zanieczyszczenia.
11. Skały i minerały	Rozpoznaje wybrane skały na podstawie wyglądu.	Opisuje podstawowe właściwości skał i rozróżnia wybrane ich rodzaje.	Porównuje skały pod względem właściwości i miejsca występowania.	Wyjaśnia znaczenie skał i minerałów w przyrodzie oraz gospodarce człowieka.	Samodzielnie analizuje okazy, prowadzi ich obserwację i przedstawia wyniki w formie projektu.
12. Gleba	Wskazuje glebę jako element środowiska i wymienia jej podstawowe zastosowania.	Opisuje podstawowe właściwości gleby i jej znaczenie dla roślin.	Wyjaśnia procesy powstawania i niszczenia gleby.	Analizuje wpływ działalności człowieka na jakość gleby.	Samodzielnie przeprowadza proste badanie właściwości gleby i interpretuje wyniki.
13. Rośliny – budowa i funkcjonowanie	Wskazuje korzeń, łodygę, liść, kwiat i owoc.	Opisuje podstawowe funkcje części roślin.	Wyjaśnia zależności między budową rośliny a pełnionymi przez nią funkcjami.	Analizuje przystosowania roślin do warunków środowiska.	Samodzielnie prowadzi obserwacje roślin i formułuje wnioski dotyczące ich funkcjonowania.
14. Zwierzęta i ich środowisko życia	Wymienia przykłady zwierząt żyjących w różnych środowiskach.	Rozpoznaje podstawowe grupy zwierząt i opisuje ich charakterystyczne cechy.	Porównuje zwierzęta i wskazuje ich przystosowania do środowiska.	Wyjaśnia zależności między budową organizmu, sposobem życia i środowiskiem.	Samodzielnie analizuje przystosowania zwierząt i wykorzystuje wyniki obserwacji do formułowania wniosków.
15. Organizmy żywe i ich potrzeby	Wymienia podstawowe potrzeby organizmów.	Wskazuje cechy organizmów żywych i	Wyjaśnia zależności między organizmem a środowiskiem.	Analizuje warunki konieczne do życia różnych organizmów.	Samodzielnie porównuje organizmy i wyjaśnia ich przystosowanie do

Dział / zakres materiału / temat	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
		ich podstawowe potrzeby.			różnych warunków środowiska.
16. Człowiek jako organizm	Wskazuje podstawowe części ciała człowieka.	Rozpoznaje podstawowe układy i narządy oraz określa ich funkcje.	Wyjaśnia współdziałanie wybranych układów organizmu.	Analizuje zależności między budową i funkcjonowaniem organizmu.	Samodzielnie interpretuje informacje dotyczące funkcjonowania organizmu i wykorzystuje je w praktycznych sytuacjach.
17. Zmysły człowieka	Wymienia podstawowe zmysły i wskazuje odpowiadające im narządy.	Opisuje podstawowe funkcje narządów zmysłów.	Wyjaśnia znaczenie zmysłów w poznawaniu środowiska.	Analizuje wyniki prostych doświadczeń dotyczących działania zmysłów.	Samodzielnie planuje doświadczenie dotyczące zmysłów i formułuje wnioski.
18. Zdrowie i higiena	Wymienia podstawowe zasady higieny osobistej.	Stosuje zasady higieny, prawidłowego odżywiania, odpoczynku i aktywności fizycznej.	Wyjaśnia wpływ stylu życia na zdrowie.	Analizuje czynniki sprzyjające zdrowiu i czynniki stanowiące zagrożenie.	Samodzielnie opracowuje działania promujące zdrowy styl życia i uzasadnia ich znaczenie.
19. Odżywianie i aktywność fizyczna	Wymienia podstawowe grupy produktów i znaczenie aktywności fizycznej.	Rozpoznaje zasady prawidłowego odżywiania i aktywnego wypoczynku.	Analizuje własne nawyki i wskazuje działania sprzyjające zdrowiu.	Potrafi uzasadnić wpływ diety, snu i aktywności na funkcjonowanie organizmu.	Samodzielnie przygotowuje plan zdrowego stylu życia i potrafi uzasadnić swoje wybory.
20. Bezpieczeństwo i pierwsza pomoc	Wymienia podstawowe zasady bezpieczeństwa i wie,	Rozpoznaje wybrane sytuacje zagrożenia i wie, jak właściwie zareagować.	Dobiera odpowiednie sposoby postępowania w typowych sytuacjach zagrożenia.	Samodzielnie analizuje sytuacje i właściwie dobiera sposób działania.	Sprawnie wykorzystuje wiedzę dotyczącą bezpieczeństwa w sytuacjach praktycznych

Dział / zakres materiału / temat	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	kiedy należy wezwać pomoc.				i potrafi wyjaśnić zasadność podejmowanych działań.
21. Ekosystem i zależności między organizmami	Wymienia organizmy występujące w wybranym środowisku.	Rozpoznaje podstawowe zależności między organizmami.	Wyjaśnia zależności pokarmowe i rolę poszczególnych organizmów w środowisku.	Analizuje wpływ zmian środowiska na funkcjonowanie ekosystemu.	Samodzielnie interpretuje złożone zależności ekologiczne i proponuje sposoby ochrony ekosystemów.
22. Łańcuchy pokarmowe	Rozpoznaje prosty łańcuch pokarmowy przy pomocy nauczyciela.	Układa prosty łańcuch pokarmowy i wskazuje producentów oraz konsumentów.	Wyjaśnia zależności między organizmami w łańcuchu pokarmowym.	Analizuje skutki zmian liczebności jednego z elementów łańcucha.	Samodzielnie tworzy i analizuje bardziej złożone sieci zależności pokarmowych.
23. Ochrona przyrody i środowiska	Wymienia podstawowe sposoby ochrony środowiska.	Stosuje zasady właściwego zachowania wobec przyrody.	Wyjaśnia przyczyny i skutki wybranych problemów ekologicznych.	Analizuje wpływ działalności człowieka na środowisko i proponuje sposoby ograniczenia negatywnych skutków.	Samodzielnie opracowuje projekt dotyczący ochrony przyrody i prezentuje własne rozwiązania.
24. Formy ochrony przyrody w Polsce	Wymienia wybrane formy ochrony przyrody.	Rozpoznaje podstawowe formy ochrony przyrody i podaje przykłady.	Wyjaśnia cel tworzenia parków narodowych, rezerwatów i innych form ochrony.	Porównuje różne formy ochrony przyrody i ocenia ich znaczenie.	Samodzielnie wyszukuje informacje o obszarach chronionych i przygotowuje prezentację lub projekt.
25. Człowiek i środowisko	Wskazuje przykłady pozytywnego i negatywnego wpływu człowieka na przyrodę.	Wyjaśnia podstawowe skutki działalności człowieka dla środowiska.	Analizuje problemy związane z zanieczyszczeniami i zmianami środowiska.	Ocenia konsekwencje działań człowieka i proponuje sposoby	Samodzielnie analizuje lokalny problem ekologiczny i

Dział / zakres materiału / temat	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
				ograniczania negatywnego wpływu.	przygotowuje propozycję działań naprawczych.
26. Obserwacje terenowe	Z pomocą wykonuje obserwację według instrukcji.	Samodzielnie prowadzi prostą obserwację i zapisuje wyniki.	Dobiera sposób dokumentowania obserwacji i formułuje wnioski.	Samodzielnie planuje obserwację, analizuje wyniki i przedstawia je w tabeli lub na wykresie.	Prowadzi systematyczne obserwacje, porównuje wyniki i formułuje samodzielne wnioski badawcze.
27. Praca z tekstem, tabelą, wykresem i ilustracją przyrodniczą	Z pomocą wyszukuje informacje podane wprost.	Odczytuje podstawowe informacje z tekstu, tabeli, wykresu i ilustracji.	Porównuje dane i wyciąga proste wnioski.	Samodzielnie interpretuje różne sposoby przedstawiania informacji.	Łączy informacje z różnych źródeł, analizuje je krytycznie i formułuje własne wnioski.
28. Korzystanie z atlasów, encyklopedii i źródeł cyfrowych	Z pomocą korzysta z podręcznika, atlasu i prostych źródeł cyfrowych.	Samodzielnie wyszukuje podstawowe informacje przyrodnicze.	Selekcjonuje informacje i korzysta z kilku źródeł.	Porównuje informacje pochodzące z różnych źródeł i ocenia ich przydatność.	Krytycznie ocenia wiarygodność informacji, samodzielnie dobiera źródła i wykorzystuje je w projektach.
29. Projekt i prezentacja przyrodnicza	Wykonuje prostą część projektu według instrukcji.	Samodzielnie wykonuje przydzielone zadanie i przedstawia podstawowe informacje.	Przygotowuje uporządkowany projekt i prezentuje jego wyniki.	Tworzy ciekawy, poprawny merytorycznie projekt i samodzielnie prezentuje wyniki.	Tworzy oryginalny projekt, wykorzystuje dodatkowe źródła, przeprowadza własne obserwacje lub doświadczenia i prezentuje samodzielnie wyciągnięte wnioski.
30. Podsumowanie i wykorzystanie	Opanował minimum wiadomości i umiejętności	Opanował podstawowe wiadomości i umiejętności oraz	Sprawnie wykorzystuje wiedzę w różnych sytuacjach i potrafi	Samodzielnie integruje wiedzę, analizuje problemy,	Twórczo wykorzystuje wiedzę przyrodniczą, samodzielnie prowadzi

Dział / zakres materiału / temat	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
wiedzy przyrodniczej	umożliwiających dalszą naukę przy wsparciu nauczyciela.	stosuje je w typowych sytuacjach.	łączyć informacje z kilku działów.	interpretuje wyniki obserwacji i formułuje wnioski.	obserwacje i badania, rozwija zainteresowania oraz prezentuje osiągnięcia wykraczające poza program.

Dla uczniów z opinią PPP kryteria dostosowywane są zgodnie z zaleceniami poradni. Dla uczniów z orzeczeniem dostosowane kryteria znajdują się w IPET.

Opracowano i przyjęto 1 IX 2026 r. do realizacji w roku szkolnym 2026/2027 przez zespół nauczycieli przyrody i biologii:
Joanna Sękowska-Kaczmarek
Honorata Hermann-Zimna